

Austmarka Historielag. Årsmøte torsdag 21. mars 2013



Dagsorden:

1. Åpning og konstituering.
2. Beretning.
3. Regnskap.
4. Innkomne forslag.
5. Arbeidsprogram 2013.
6. Budsjett 2013.
7. Valg.

Tove Embre forteller og viser bilder fra sitt prosjekt med brukstekstiler på Finnskogen.
Dersom tiden tillater vil vi vise noen korte filmer.
Kaffeservering og loddsalg.

Årsberetning for Austmarka Historielag 2012

Styret har i perioden bestått av:

Leder:	Vidar Pedersen
Nestleder:	Åge Sørmoen
Kasserer:	Rolf Amundsen
Sekretær:	Knut Holmen
Styremedl.:	Per Skoglund, Kåre Lunderbye, Terje Hellerud
Varamedl.:	Mona Øverby, Elisabeth Lindberget, Kim Larsen

Undergrupper.

Bygdetunet:

Knut Holmen (leder), Erik Hamre, Bjørn Dybing, Grethe Svendsen, Kåre Svendsen, Per Thoresen Møller, Randi Tjernsby, Åge Karterud og Kjell Øverby.

Bilder, intervjuer og skrifter:

Åge Sørmoen og Vidar Pedersen og Kåre Lunderbye

Kulturminnesmerker:

Bjørn-Ulf Østgård (leder), Oddbjørn Evensen, Thor Rønning, Bjørn Moen.

Markenskomite:

Rolf Amundsen (leder), Elisabeth Lindberget, Hugo Torp og Geir Bottilsrud. Åge Sletten, Aud Elvevold, Kristin Lysen og Thor Bråthen.

Representantskapet i Norsk Skogfinsk Museum (NSM):

Rolf Amundsen (representant), Anne Lise Solbergseter (personlig vara)
Vidar Pedersen (representant), Kåre Lunderbye (personlig vara)

Styret i Kongsvinger Museumsforening (KMF):

Rolf Amundsen (representant), Kåre Lunderbye (vara).

Utleiere av Arstun og Tunet:

Elisabeth Lindberget og Unni Skilbrigt. Kjell Eriksen bistår ved behov.

Vaktmester Arstun :

Per Thoresen Møller.

Redaksjonskomite for medlemsbladet:

Åge Sørmoen og Vidar Pedersen.

Valgkomite: Finn Lindberg og Eivor Dahl. (Per Skoglund fram til årsmøtet)

Styret har i perioden hatt 6 ordinære styremøter og behandlet 37 saker. I tillegg har flere av styremedlemmene deltatt på faglige møter. Laget hadde ved utgangen av virksomhetsperioden ca 730 medlemmer.

Austmarka Historielag er veldig stolt av å ha så mange dugnadsvillige medlemmer. I løpet av et år gjennomfører historielaget flere prosjekter som ikke hadde vært mulig uten denne innsatsen. Men til tross for stort engasjement allerede, har vi bruk for enda flere ildsjeler. Dersom du, eller noen du kjenner har tid til overs og kunne tenke deg å bistå oss i noen av lagets mange oppgaver må du gjerne ta kontakt med en i styret.

Austmarkamarken ble gjennomført lørdag 11. august. Marken er en av Historielagets største begivenheter og en bra inntektskilde, og samler både bygdas egne innbyggere og mange tilreisende. Overskuddet denne gangen ble i underkant av 40 000 kroner, - et meget godt resultat. Marken ble åpnet av lagets leder og ordfører Øystein Østgaard, som framhevet Austmarkas aktive foreningsliv og store dugnadsvilje. Etter den offisielle åpningsseremonien kunne publikum kose seg med god sang framført av Austmarka Barnekor og Bygdekoret, samt beskuje vevkunst, gamle gjenstander i låven og stabburet, noen gamle kjøretøy, presentasjon av historielagets rikholdige fotoarkiv, gjøre nyttige kjøp i de mange bodene eller bare kose seg med grytstappe, rømmegrøt eller vaffel. De yngste hadde også sine aktiviteter, - dyreskue, ansiktsmaling, hesteskokasting eller snekring i Nystun. Også denne gangen kunne vi vise Sjøviksaga i full drift. Marken ble, tradisjonen tro, avsluttet med auksjon på låvebrua. Vi registrerte totalt 550 betalende (voksne).

Åpen Tundag. Styret ønsker å trekke folk til Tunet også utenom "Marken". Lørdag 22. september hadde vi derfor åpen dag på Tunet der vi serverte kaffe, vafler og heimbakt brød med hvitost eller prim. Bygdas innbyggere og tilreisende kunne sette opp sine egne "boder" for å selge ting og tang. Været var litt vått og surt, men inntrykket var at de som var der hadde en innholdsrik dag. Smedhaugen var ryddet og tidsriktig innredet og pyntet. Det ble bakt brød i den gamle baksteovnen - både til smak og salg. Låven, fjøset og stabburet var også ryddet og kunne vise fram mange av de gjenstander/gaver som laget besitter. Det var også flere aktiviteter i bygda samme dag, bl.a. åpen dag med demonstrasjon på brannstasjonen og sesongstart i røykbadstua. Denne samkjøringa trakk folk, og vil bli forsøkt gjentatt på neste Tundag.

Sjøviksaga. Arbeidet med Sjøviksaga er fullført og fungerer utmerket både til eget bruk og demonstrasjon. Som nevnt over var den satt i drift og vist for publikum under Austmarkamarken.

Orala. Det er så langt satt sammen en arbeidsgruppe på 5 personer til planlegging og framdrift av nødvendige reparasjoner og vedlikehold. Mange

gjøremål og drift av stedet vil etter all sannsynlighet kreve utvidelse av arbeidsgruppa så snart som mulig. Orala er vinterstengt. Arbeid som så langt er utført, er rydding og vask av våningshuset, rekkverk på låvebrua, oppretting av tilbygget til låven, rydding av krattskog, grasslått, grøfting av overflatevatn og skifting av låser. Det forberedes for gjerding mot utmarka slik at beitedyr kan gå der til sommeren. Arbeidsgruppa er nå i ferd med å sette opp en prioritert liste over nødvendige gjøremål og utreder de økonomiske konsekvensene. Dette gjøres i samarbeid med NSM og skal framgå av NSM sitt budsjett for 2013. Målet er videre å få etablert en Venneforening for Orala, som kan være aktiv ved sesongstart/våren 2013.

Det er foretatt registrering og fotografering av gjenstander og inventar i Våningshuset. Dette arbeidet vil fortløpende bli gjort i den øvrige bygningsmassen.

Nystun. Det er reist ny pipe og satt inn ovn i snekkerverkstedet. Pussing av pipa og noe beslag gjenstår, men utføres med det første.

Austmarka-Kongen. I tillegg til tidligere tekking med gammel takstein er nå også møne-pannene på plass. Takkonstruksjonene er også blitt forsterket.

Vandringer. Det er arrangert tre vandringer/utflukter.

Søndag 13. mai var det utflukt til Sikåa, Kongsvinger kommunes "Kulturminnested" i samarbeid med Kongsvinger-Vinger Historielag. De 120 frammøtte fikk meget god guiding.

Området er betydelig oppgradert etter hogging og rydding av skog. Med omsøkte kommunale midler er det innkjøpt bord/krakker, satt opp ny utedo og nye oppslags-/infotavler med tekst og bilde.

Lørdag 02. juni var laget invitert til guidet vandring i Holsetra. Alt i alt en trivelig utflukt for de 17 som møtte opp.

Onsdag 13. juni deltok 19 stk på omvisning på Abborhøgda med god orientering ved Kari Sommerseth Jacobsen. Etter restaurering av gulv og maling i våningshuset hadde laget ryddet og vasket der den 24. mai. Det ble redegjort for floraen, som er unik og i 2001 registrert med 174 ulike arter. Noe mindre i dag da beitedyr mangler.

Temadager på Arstun. I løpet av virksomhetsåret har historielaget gjennomført to bildekvelder og tre filmkvelder. På Tussevangen den 3. februar møtte 60 stk å så filmen "Finnskog og Trollskap". 16. oktober var det film/bildekveld på Arstun. 20. november ble filmen "Skogsarbe", om skog, tømmer og fløting vist. I desember var det filmkveld for barn med tema "Jul".

Slåttedugnad Abborhøgda. I slutten av juli var 20 personer samlet for å gjøre slåttonn i Abborhøgda. Folk stilte opp med traktor, ryddesager, ljàer, høygafler og river. Styret retter en stor takk til alle. Statsskog betalte oss 20 000 kroner for jobben og Kvinnemuseet betalte regninga for servering av dugnadsgjengen.

Kulturminneregistrering. Arbeidet i gruppa er kommet i gang, og målet er å registrere og merke gamle veger/stier, hustuffer/boplasser, fangstgroper etc i Austmarka krets. Gruppa har særlig konsentrert seg om Varaldskogen som manglet ved forrige registrering. De øvrige områdene er rimelig godt registrert. Arbeidet betinger nye kart, og tidligere og nyere registreringer må legges inn på nytt, og noe utgifter må påregnes. Det vil fortsatt være naturlig å samarbeide med Austmarka Utvikling, samt med andre lag og foreninger. Det arbeides kontinuerlig med oppdatering og utvidelse av heftene med stier og turforslag.

Kulturminnedagen 2012. I samråd med Fortidsminneforeningen ble dagen avviklet den 9. september med tema "Møteplasser". AHL valgte å fokusere på røykbadstua, og gammel og nyere tradisjon. Badstu-ovnen ble fyrte opp og Birger Nesholen lærte bort kunsten å lage bjørkeris. Etter badstu og noen dupp i sjøen var det en enkel servering i Bråastua.

Besøk fra Kulturdepartementet. 14. juni var 2 representanter fra KD på en "Blikjent-tur" og ble guidet av AHL fra Varaldskogen til Grue Finnskog. Foruten å lokalisere og se på gamle bygninger, var formålet å bli bedre orientert om eventuell bygging av museum og lager for NSM på Svullrya.

Grasrotandelen. Ved utgangen av virksomhetsperioden var det 76 personer som hadde valgt Austmarka Historielag som sin grasrotmottaker. Dette resulterte i over 21 000 kroner inn i lagskassa i 2012. Siden ordningen startet i 2009 har laget mottatt over 80 000 kroner "uten særlig anstrengelse".

Kissalamp. Boplass på svensk side, men ligger til Finnskogleden og 7-torpsrunden og var av stor betydning for flyktninger under siste krig. AHL har sammen med andre, på begge sider av grensen samlet inn ca. 14.000 kr til nye vinduer og tetting av tak og pipe. AHL bevilget kr. 5.000.- Takstein er mottatt fra NSM.

Arstun – oppussing. På dugnad er en del utvendig panel skiftet ut, huset er skrappt og vasket, grunnet og malt. Innvendig ny wc og oppussing av veggene. Maling av vinduer og utskifting av vindskier og vannbrett gjenstår.

Skigard – Tunet. Skier/raier og stolper hogd på dugnad etter avtale på Solvin skog, Brødbøl i sommer, transportert og satt opp på Tunet av medlemmene i høst. Skigarden går foreløpig fra innkjøringa, langs vegen og bort til stabburet.

Dugnadstimer. Gjennom året er det systematisk ført oversikt over timer og antall deltagere ved de ulike gjøremål og oppgaver laget har hatt. Sum: 3132 t.

Samarbeid med andre organisasjoner. Historielaget er en avdeling under Norsk Skogfinsk Museum (NSM) og vi inngår i Kongsvinger Museumsforening sammen med de andre historielagene i regionen. Vi har et nært samarbeid med Brandval Historielag om kartlegging og bevaring av finnetorp på Brandval og Vinger Finnskoger. Her er et godt samarbeid med Statsskog viktig. Historielaget deltar hvert år på Finnskogtinget, senest på Tussevangen grendehus i februar 2013.

Andre aktiviteter. For ikke å gjøre årsmeldingen altfor omfattende vil vi under dette punktet i stikkordsform nevne andre aktiviteter som styret og lagets medlemmer har befattet seg med i perioden :

- Medlemsbladet har som tidligere kommet med 4 nummer.
- Kalender for 2013 er produsert og solgt.
- Påfyll og vedlikehold av bildearkivet.
- Hjemmesiden/ www.austmarkahistorielag.no
- Utleie av Arstun og Bråstua.
- Gjenoppbygging av badstuovn.
- Tilkjøring og reising/klargjøring av kølamile.
- Badstubading i vinterhalvåret.
- Fortellerkveld på Varald samfunnshus
- Temakveld, overnaturlige hendelser på Brødbøl grendehus
- Det er gjennomført flere dugnader i løpet av året.
- Medlemsfest i mars for vel 90 personer
- Grillfest/dugnadsfest på Tunet.
- Julegranbrenning i samarbeid med Austmarka Vel.
- Midtsommertreff i samarbeid med Austmarka Vel.
- Deltatt i møter i Skogfinske Interesser i Norge.
- Finnskogtinget.
- Møter med Kvinnemuseet/Kongsvinger Museumsforening.

Historielaget har også i år mottatt gaver, både gamle ting og materialer til bruk i den daglige driften, samt pengegaver. Styret retter en stor takk til giverne. Gavene er behørig omtalt i Medlemsbladet.

Forslag til arbeidsprogram 2013.

Prioriterte oppgaver:

- Forberede vedlikehold, bruk og presentasjon av Orala.
- Utskifting og maling av vannbrett og vindskier Arstun.
- Vedlikehold på Smedhaugen.
- Kulturminneregistrering og oppdatere kart.
- Pusse pipe og legge takbeslag på Nystun.
- Sette i stand stikkemaskinen.
- Arrangere temakvelder på Arstun.
- Arrangere Austmarkamarken.
- Arrangere flere åpne dager/Tundager på Bygdetunet og Smedstua
- Arrangere dager/aktiviteter for de yngre.
- Slåttedugnad i Abborhøgda.
- Holde i orden og tilrette industrisamfunnet Sikåa/Bedafors for publikum.
- Utvide og vedlikeholde bildeprogrammet PixFiler.
- Gi ut 4 nummer av medlemsbladet.
- Gi ut kalender.
- Oppdatere og vedlikeholde hjemmesidene.
- Arrangere dagstur/helgetur/vandringer.
- Samarbeide med Vellet om Midt-sommer og Julegran.
- Forhandle med Idrettslaget om utvidelse av lagerbygg ved banen.
- Ønske velkommen til røykbadstu i hele vinterhalvåret.

Ved kapasitet:

- Vedlikeholde lagets øvrige bygningsmasse.
- Se på alternative løsninger for bygging av Hærsjø-brua.
- Omvisninger for andre lag og foreninger
- Forberede bygg i tilknytning til mølla for frørenseanlegget.
- Eventuell utvidelse av skigarden